

ÇOCUK ERGEN RUH SAĞLIĞINI KORUYUCU VE GELİŞTİRİCİ POLİTİKALAR

125.

BÖLÜM

Hande AYRALER TANER¹

GİRİŞ

Politika bir hedefe ulaşmak amacıyla bu amaca ulaşmada rehberlik edebilecek eylem planı oluşturma, program geliştirme, finans ve ulaşım ile ilişkili planlardan oluşur. Politika bir toplumun ihtiyaçlarını temsil etmeli bu alandaki gereksinimleri ortaya koymalı, sonraki eylem planlarının hazırlanmasına rehberlik etmelidir. Çocuk ruh sağlığı alanında geliştirilen politikalar; çocuk ruh sağlığı alanındaki gereksinimlerin ve önceliklerin belirlenmesini, kaynaklar ile gereksinimlerin uygun eşleşmesini sağlarlar. Politika bu alanda bir program geliştirirken yol haritamızı oluşturur, bu alanda hükümet yetkilileri ve gerekli devlet kurumlarından gerekli desteği almamıza yardımcı olur (1). Bu sebeple özellikle ülkemizdeki artan çocuk ve genç nüfusunu göz önüne aldığımızda çocuk ruh sağlığını koruyucu ve geliştirici uygun politikalar oluşturmamız ruh sağlığı alanındaki ihtiyaçlarımızın saptanması ve giderilmesine katkıda bulunacaktır.

Ülkelerin çocuk ve ergen ruh sağlığı politikası geliştirmesini desteklemek amacıyla WHO (Dünya Sağlık Örgütü) 2005 yılında bir rehber yayınlamıştır. Bu rehberde çocuk ergen ruh sağlığı alanında politikalar geliştirilirken uygulanacak basamaklar belirtilmiştir.

- 1) Bilgi toplanması
- 2) Etkili stratejiler elde edilmesine yönelik kanıt toplanması (pilot projeler vs.)
- 3) Bilgi alışverişinde bulunulması
- 4) Diğer ülkelerle paylaşımlarda bulunulması, bilgi alışverişi yapılması

- 5) Politikaların vizyon, değer, amaç ve prensiplerinin geliştirilmesi
- 6) Eyleme geçilecek alanların belirlenmesi (Finans, servislerin organizasyonu, destek koruma tedavi rehabilitasyon servislerinin planlanması, sektörler arası iş birliği, savunuculuk, yasama ve insan hakları, kalite artırılması, bilgi sistemleri, araştırma geliştirme politikaları ve servisleri)(2)

Bu politikalar geliştirilirken mutlaka gelişimsel perspektiften bakılmalı ve belirli unsurlar arasındaki dengelerin kurulmasına özen gösterilmelidir. Bu politikalar tek bir organ tarafından değil çocuk ve ergen ruh sağlığı alanına etkisi olan kişilerin anne-babalar, sosyal servisler, eğitimciler gibi görüşleri de dikkate alınarak belirlenmelidir. Okul ruh sağlığı programları, birinci basamakta uygulanacak ruh sağlığı destekleyici programlara da destek verilmedir. Hastalıkların tedavisi yanı sıra anne-baba ruh sağlığı, aile ruh sağlığına da dikkat edilmelidir. Çocukların küçük erişkinler olarak düşünülmemeli, çocuk ve ergen ruh sağlığı ihtiyaçları gelişimsel perspektiften bakılarak ele alınmalıdır. Hastalıkların tedavisinde psiko-farmakolojinin yanı sıra diğer tedavi metotları ve bunları uygulayacak kişilerin eğitimine de dikkat edilmelidir. Bu alanda geliştirilecek politikalar konusunda çocukların ve ergenlerin de fikirleri göz önüne alınmalıdır (3).

Politikalar dinamik olmak zorundadır. Gelişen teknoloji, çocukların ve ergenlerin bununla ilişkisi, savaşlar, göçler, ekonomik güçlükler, eğitim sistemi çocukların ve ergenlerin ruh sağlığı alanındaki

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, h_ayraler@hotmail.com
ORCID iD: 0000-0003-2106-7928

KAYNAKÇA

1. Shatkin JP, Belfer ML. The global absence of child and adolescent mental health policy. *Child Adolesc Ment Health*. 2004;9(3):104–8.
2. World Health Organization. Child and Adolescent Policies and Plans Mental Health Policy and Service Guidance Package.[Document on th Internet] c2005. [cited 2020 Nov 20]. Aavailable from https://www.who.int/mental_health/policy/services/9_child%20ado_WEB_07.pdf?ua=1
3. Harper G, Çetin FÇ. Child and adolescent mental health policy: Promise to provision. *Int Rev Psychiatry*. 2008;20(3):217–24.
4. World Health Organizatin. Paper no: 623. Geneva: World Health Organization; 1977.
5. Belfer ML. Critical review of world policies for mental healthcare for children and adolescents. *Curr Opin Psychiatry*. 2007;20(4):349–52.
6. World Psychiatric Association, World Health Organization, International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions. Atlas: Child and Adolescent Mental Health Resources.c2005.[cited on 20 Nov 2019] Aavailable from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43307/9241563044_eng.pdf;jsessionid=3CCC14E09DEADB6C4C886BEE92673A85?sequence=1
7. Belfer ML, Saxena S. WHO child atlas project. *Lancet* 2006;367(9510):551–2.
8. Belfer ML. Child and adolescent mental disorders: the magnitude of the problem across the globe. *J Child Psychol Psychiatry* 2008;49(3):226–36.
9. Skokauskas N, Lavelle TA, Munir K, Sampaio F, Nystand C, McCrone P, et al. The cost of child and adolescent mental health services. *The Lancet Psychiatry* 2018;5(4):299–300.
10. Munir K, Ergene T, Tunaligil V, Erol N. A window of opportunity for the transformation of national mental health policy in Turkey following two major earthquakes. *Harv Rev Psychiatry* 2004;12(4):238–51.
11. Türkiye Psikiyatri Derneği. Ulusal Ruh Sağlığı Politikası Toplantısı 4 Temmuz 2006 Tarihinde Yapıldı [Homepage on the Internet]. c2006 [cited 2019 Nov 13]. Available from <http://www.psikiyatri.org.tr/110/ulusal-ruh-sagli-gi-politikasi-toplantisi-4-temmuz-2006-tarihinde-yapildi>
12. Gazi Alataş, Akfer Kahiloğulları MY. Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı (2011-2023).Ankara; 2011.
13. Ruh Sağlığı Daire Başkanlığı. Haberler [Homepage on the Internet]. c2019[cited 2019 Nov 13]. Available from <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/ruhsagligi-haberler.html>
14. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği. Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu Ulusal Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Politikaları 8. Çalıştay Raporu” 4+4+4=?” Çoluk Çocuk Anne Baba ve Eğitimci Dergisi 2013; 101: 18.
15. Akçay E. Ruh Sağlığı Kanunu Teklifi [document on the Internet] c2018 [cited on 20 Nov 2019]Aavailable from <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-0858.pdf>
16. Doğruyusever EH .TPD: “Ruh sağlığı Yasasının yeniden GündemeGelmesi Umut Verici [Homepage on the Internet] c2019 [cited on 19 Dec 2019] Aavailable from <http://www.gucluanadolugazetesi.com/tpd-ruh-sagligi-yasasinin-ye-niden-gundeme-gelmesi-umut-verici-62312.html>